04/12/2023

Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός: Ο διαπρεπέστατος θεολόγος και ποιητής

/ Βίοι Αγίων

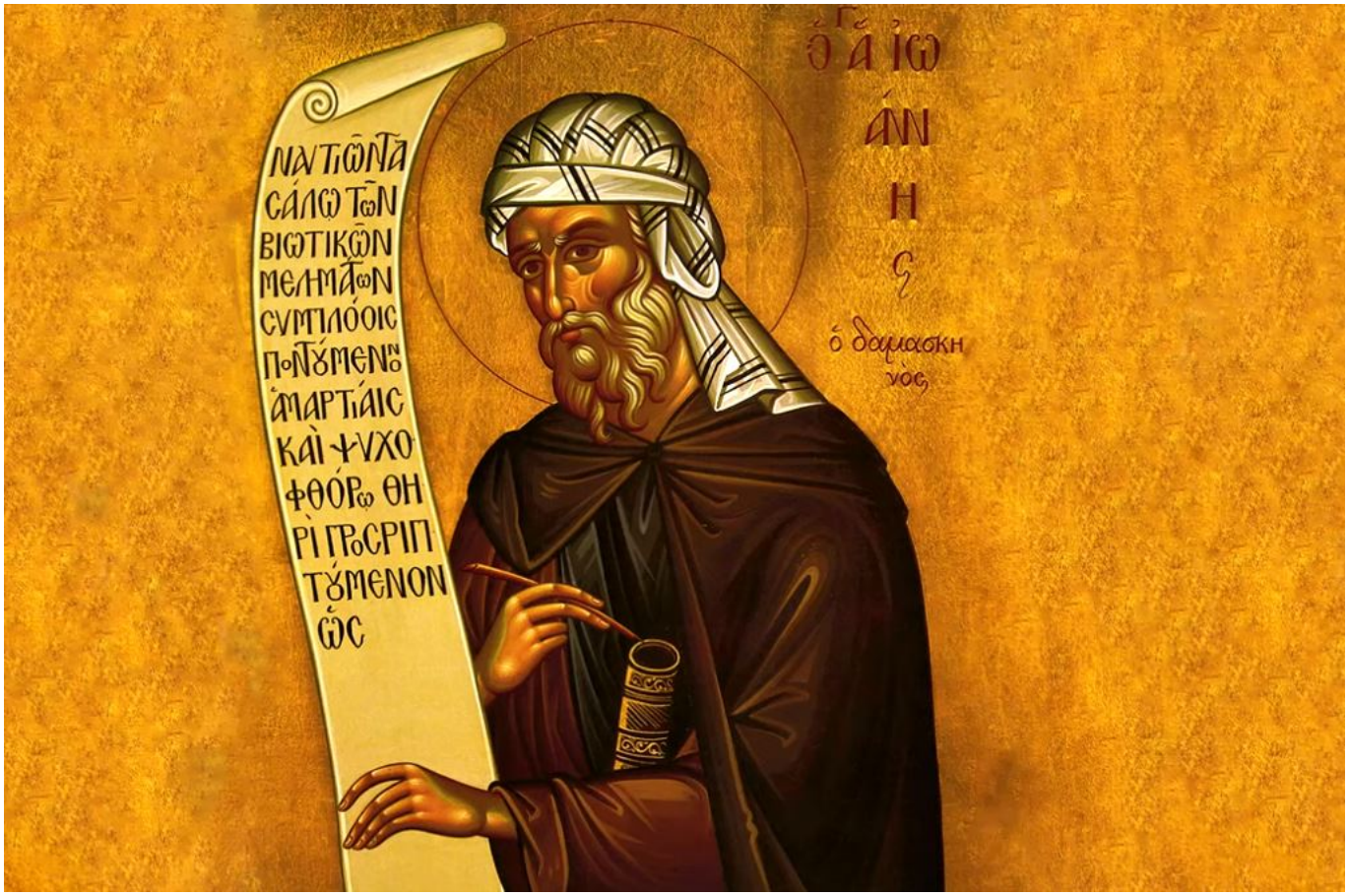

Διαπρεπέστατος θεολόγος και ποιητής του 8ου αιώνα μ.Χ. και μέγας πατήρ της Εκκλησίας. Γεννήθηκε στη Δαμασκό στα τέλη του 7ου αιώνα μ.Χ. και έτυχε επιμελημένης αγωγής από τον πατέρα του Σέργιο, που ήταν υπουργός οικονομικών του άραβα χαλίφη Αβδούλ Μελίκ του Α’. Δάσκαλός του ήταν κάποιος πολυμαθής και ευσεβέστατος μοναχός, που ονομαζόταν Κοσμάς και ήταν από τη Σικελία. Ο Σικελός μοναχός πράγματι, εκπαίδευσε τον Ιωάννη και τον θετό του αδελφό Κοσμά τον Μελωδό, άριστα σ’ όλους τούς κλάδους της γνώσης.

Όταν πέθανε ο Σέργιος, ο γιός του Ιωάννης διορίστηκε, χωρίς να το θέλει, πρωτοσύμβουλος του χαλίφη Βελιδά (705 – 715 μ.Χ.). Αργότερα, όταν ο χαλίφης Ομάρ ο Β’ εξήγειρε διωγμό κατά των χριστιανών, ο Ιωάννης μαζί με τον θετό του αδελφό Κοσμά (τον έπειτα επίσκοπο Μαιουμά), έφυγαν από τη Δαμασκό και πήγαν στην Ιερουσαλήμ. Εκεί ο Ιωάννης έγινε μοναχός στην περίφημη Μονή του Αγίου Σάββα, όπου έμεινε σ’ όλη του τη ζωή, μελετώντας και συγγράφοντας.

Στο διωγμό κατά των Αγίων εικόνων, επί Λέοντος του Ισαύρου (726 μ.Χ.), πήρε ενεργό μέρος και εξαπέλυσε κατά του ασεβούς αυτοκράτορα, τους τρεις (3) γνωστούς λόγους υπέρ των Αγίων εικόνων, πράγμα που θορύβησε τον Λέοντα. Αναφέρεται ότι ο Λέων διέταξε να μιμηθούν την γραφή του Δαμασκηνού και να στείλουν στο Χαλίφη πλαστή επιστολή του, με την οποία να φαίνεται ότι αυτός προσέφερε τη Δαμασκό στους Βυζαντινούς. Ο Χαλίφης πείστηκε και του έκοψε το δεξί χέρι. Το βράδυ έστειλε μεσίτες ο Ιωάννης στο βάρβαρο παρακαλώντας να του χαρίσει το κομμένο χέρι για να το θάψει. Ο Σαρακηνός συμφώνησε και του έδωσε το χέρι. Ο Άγιος το πήρε το πήγε στο ναό, που είχε στο σπίτι του. Έπεσε κάτω μπροστά στη αγία εικόνα της Θεομήτορος και προσευχόμενος με δάκρυα έλεγε:

«Δέσποινα Πάναγνε Μήτερ, η τον Θεόν μου τεκούσα,

διά της θείας εικόνας η δεξιά μου εκόπη.

Ουκ αγνοείς την αιτίαν, δι’ ην εμάνη ο Λέων

Προφθασον, τοίνυν, ως τάχος και ιασαί μου την χείρα.

Η δεξιά του Υψίστου, η από Σου σαρκωθείσα,

Πολλάς ποιεί τας δυνάμεις διά της Σης μεσιτείας.

Την δεξιάν μου ταύτην και νυν ιασάτω λιταίς σου.

Ως αν, Σούς ύμνους, ούς δοίης και του εκ Σου σαρκωθέντος.

Εν ρυθμικαίς αρμονίαις συγγράψηται, Θεοτόκε,

Και συνεργός χρηματίση της Ορθοδόξου λατρείας,

Δύνασαι γαρ όσα αν θέλης, ως του Θεού Μήτηρ ούσα»

Λέγοντας αυτά ο Ιωάννης αποκοιμήθηκε και βλέπει την αγία εικόνα της Αειπαρθένου και του λέγει: «Γιατρεύτηκε το χέρι σου και μη λυπάσαι πλέον γι’ αυτό. Κάνε τώρα αυτό γραφίδα γραμματέως όπως μου υποσχέθηκες».

Τότε ξύπνησε ο Άγιος και βλέποντας το χέρι του θεραπευμένο, δοξολογούσε και ευχαριστούσε τον Κύριο και την Άχραντη Μητέρα του. Έψαλλε όλη την νύκτα λέγοντας: «Η δεξιά σου χείρ, Κύριε, εν ισχύι δεδόξασται η δεξιά σου την θραυσθείσαν μου δεξιάν εθεράπευσε. Διά της δεξιάς μου ταύτης θέλεις θρυμματίσει και συντρίψει τους υπεναντίους εικονοθραύστας».

Ο Ιωάννης κατανάλωσε όλη του τη ζωή για τη δόξα της Εκκλησίας και άφησε σε μας θησαυρούς ανυπολόγιστης αξίας. Έζησε με οσιότητα πάνω από εκατό χρόνια και κοιμήθηκε ειρηνικά το 749 μ.Χ. Τάφηκε στη Μονή του Αγίου Σάββα. Χάρη στην ευγλωττία του ονομάσθηκε και «Χρυσορρόας», ενώ για το πλούσιο μουσικό του έργο ονομάστηκε «Μαίστωρ».